

Vergaderjaar 2013–2014

33 930 V

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Buitenlandse Zaken en van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking 2013

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2013 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V);
2. de departementale begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII)
3. de begrotingsstaat inzake het agentschap van dit Ministerie

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Voorstel van Wet

Door middel van het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgaven op de begrotingsstaat 2013 van Buitenlandse Zaken (V) met EUR 145,2 miljoen te verlagen en de ontvangsten te verhogen met EUR 73,6 miljoen. Daarnaast wordt voorgesteld de uitgaven op de begrotingsstaat 2013 van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) met EUR 76,2 miljoen te verhogen en de ontvangsten te verlagen met EUR 15,3 miljoen.

2. Leeswijzer

De voorliggende Slotwet bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Eerste Suppletoire Begroting 2013 van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van de begroting van het Rijk.

In de toelichting worden de belangrijkste mutaties op de begroting van Buitenlandse Zaken (V) en de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) toegelicht. Vervolgens wordt per artikel de nieuwe stand en een toelichting op de opmerkelijke verschillen weergegeven.

Per artikel is een tabel opgenomen met de mutaties. De toelichting per beleidsartikel heeft betrekking op de kolom mutaties Slotwet. Het aantal activiteiten en het aantal financiële instrumenten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken inclusief het postennet is aanzienlijk. Om de leesbaarheid te waarborgen worden daarom alleen de financiële instrumenten die meer dan 10% of meer, met een minimum van EUR 2 miljoen per instrument, opgenomen in de financiële tabel. Dat betekent dat er in sommige gevallen geen uitputtende opsomming is van de financiële instrumenten per artikelonderdeel.

Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften en de Comptabiliteitswet van 2001 dienen de opmerkelijke verschillen tussen de vorige (tweede Suppletoire Begroting) en huidige raming te worden toegelicht. Op uitgavenniveau is voor deze toelichting een norm gehanteerd waarbij voor de beleidsartikelen (1–8 op hoofdstuk V en XVII) en het niet-beleidsartikel 10 afwijkingen van 10% of meer, met een minimum van EUR 2 miljoen, ten opzichte van de stand van de Tweede Suppletoire Begroting 2013 op sub-artikel niveau zijn opgenomen. Voor niet-beleidsartikel 11 (hoofdstuk V) is een afwijking van 1% opgenomen. Voor verplichtingen wordt de norm van 10% op artikel niveau aangehouden.

3. Overzicht belangrijkste uitgavenmutaties 2013

Buitenlandse Zaken (V):

Het voorstel is om de uitgaven voor 2013 te verlagen met EUR 145,2 miljoen. In de volgende tabel volgt een overzicht van de meest in het oog springende wijzigingen ten opzichte van de Tweede Suppletoire Begroting 2013 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V), gevolgd door een toelichting. Alleen de beleidsmatige mutaties zijn in het overzicht opgenomen.

Bedrag x EUR 1 miljoen

Artikel	Mutatie
3	Versterkte Europese Samenwerking
	- 79

Artikel 3

De realisatie van de EU-afrachten 2013 laat zien dat de EU afrachten met EUR 79 mln lager zijn uitgevallen dan geraamd in de tweede Suppletoire Begroting. De verwachte daling in geïnde en af te dragen invoerrechten was minder groot dan ten tijde van de tweede Suppletoire Begroting werd verondersteld. De afdracht van invoerrechten is ten opzichte van de tweede Suppletoire Begroting EUR 118 mln hoger uitgevallen. Tegelijkertijd laat de afdracht van de op het bnp gebaseerde afrachten een daling zien van EUR 196 mln. Deels hangen deze mutaties samen. Het restant wordt veroorzaakt door hoger dan verwachte opbrengsten uit incidentele heffingen en boetes. Aangezien de BNP-afracht fungeert als sluitpost van de begroting, komen dergelijke opbrengsten in aftrek van de BNP-afrachten.

Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII):

Het voorstel is om de uitgaven voor 2013 te verhogen met EUR 76,2 miljoen. In de volgende tabel volgt een overzicht van de meest in het oog springende wijzigingen ten opzichte van de Tweede Suppletoire Begroting 2013 van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII), gevolgd door een toelichting. Alleen de mutaties die te maken hebben met beleidsmatige wijzigingen zijn in het overzicht opgenomen.

Bedrag x EUR 1 miljoen

Artikel	Mutatie
4	meer welvaart, eerlijkere verdeling en minder armoede
5	Toegenomen menselijke ontplooiing en sociale ontwikkeling
	46,6
	37,9

Artikel 4

De hogere realisatie op artikel 4 is met name het gevolg van het parkeer-karakter van dit artikel. Deze mutatie is daarmee technisch van aard. Wijzigingen in het totale ODA-budget (BNP-cijfers) evenals aanpassingen in de toerekeningen (onder andere EKI en de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen) worden op dit artikel opgevangen. In 2013 was dit een neerwaartse BNP-bijstelling, die in de realisatie wegvalt. Als gevolg valt de realisatie op het artikel hoger uit.

Artikel 5

De realisatie op het artikelonderdeel meer welvaart, eerlijkere verdeling en minder armoede is EUR 38 mln hoger dan voorzien in de tweede Suppletoire Begroting. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de eenmalige bijdrage van EUR 28 mln aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in het kader van de beëindiging van de subsidie en de transitie naar een zelfstandig voort te zetten organisatie. Daarnaast heeft er een overschrijding plaatsgevonden van EUR 6,8 miljoen als gevolg van een hogere liquiditeitsbehoefte binnen het SRGR fonds.

Toelichting per beleidsartikel

Hoofdstuk V Buitenlandse Zaken

Beleidsartikel 1 hoofdstuk V

Beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van mensenrechten		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		94.041	127.184	- 10.739	116.445
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		109.551	109.468	- 3.130	106.338
1.1	<i>Een goed functionerende internationale rechtsorde</i>	52.216	51.944	568	52.512
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	Verenigde Naties	40.501	37.170	- 2	37.168
	OESO	5.823	6.375	6	6.381
	diversen	0	0	4.103	4.103
	Subsidies	4.800	4.800	60	4.860
	Carnegiestichting				
1.2	<i>Bescherming van de rechten van de mens</i>	57.335	57.524	- 3.698	53.826
	Bijdragenovereenkomst	19.792	19.981	104	20.085
	Landenprogramma's				
	OHCHR	8.650	8.650	- 600	8.050
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	14.000	14.000	- 500	13.500
	Wereldomroep				
	Subsidies	0	14.893	- 2.702	12.191
	Diversen				

E. Toelichting

geen

Beleidsartikel 2 hoofdstuk V

Beleidsartikel 2 Grotere veiligheid en stabiliteit, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		234.511	235.524	- 35.410	200.114
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		253.494	241.330	- 14.858	226.472
2.1	<i>Goede internationale samenwerking ter bevordering van de nationale en bondgenootschappelijke veiligheid</i>	20.721	21.770	1.551	23.321
	Bijdragen internationale organisaties				
	NAVO	12.806	15.143	1.214	16.357
	Diversen	4.925	6.122	337	6.459
	Subsidies	490	505	0	505
	Atlantische commissie				
2.2	<i>Bestrijding en terugdringing van het internationaal terrorisme en andere vormen van internationale criminaliteit</i>	500	500	0	500
	Susidies				
	Anti-terrorisme instituut	500	500	0	500

Beleidsartikel 2 Grotere veiligheid en stabiliteit, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
2.3	<i>Bestrijding van proliferatie van massavernietigingswapens, bevordering van ontwapening, wapenbeheersing en het voeren van een restrictief en transparant wapenexportbeleid</i>	12.754	14.598	- 1.972	12.626
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	7.317	7.317	- 399	6.918
	IAEA				
	Ontwapeningsorganisaties (CTBTO, OPCW etc.)	3.437	3.487	- 388	3.099
	EBRD	0	1.000	- 1.000	0
	Opdrachten	2.000	2.794	- 185	2.609
	NSS				
2.4	<i>Het bevorderen van energievoorzienings- en grondstoffen-zekerheid</i>	0	0		0
2.5	<i>Veiligheid, goed bestuur en rechtsorde in prioritaire gebieden</i>	219.519	204.462	- 14.437	190.025
	Bijdragenovereenkomst				
	waarvan landenpro-gramma's	99.058	93.663	- 2.222	91.441
	waarvan MATRA	10.814	8.794	3.111	11.905
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	waarvan VN-contributie crisisbeheersingsope-raties	102.000	90.000	- 3.321	86.679
	Ontvangsten	1.167	1.167	890	2.057
2.10	<i>Doorberekening Defensie diversen</i>	167	167	0	167
2.50	<i>Restituties contributies</i>	1.000	1.000	890	1.890

E. Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen zijn per saldo verlaagd. De verlaging komt met name door het naar beneden bijstellen van het verplichtingenbudget van het Stabiliteitsfonds (ODA en non-ODA), waar uitgaven gedaan zijn ten laste van verplichtingen die reeds in eerdere jaren waren aangegaan. Daarnaast zijn voor MATRA Europese Samenwerking lagere verplichtingen aangegaan, omdat uitgaven hebben plaatsgevonden lastens eerder aangegane verplichtingen.

Beleidsartikel 3 hoofdstuk V

Beleidsartikel 3 Europese samenwerking		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		7.412.138	7.418.260	- 79.021	7.339.239
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		7.580.467	7.574.385	- 79.021	7.495.364

Beleidsartikel 3 Europese samenwerking		Stand	Stand 2e	Mutaties	Stand slotwet
Bedragen in EUR 1.000		ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	supplettoire begroting 2013	slotwet 2013	2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
3.1	<i>Een democratische, slagvaardige en transparante Europese Unie die haar burgers vrijheid, recht, veiligheid, welvaart en duurzame economische groei biedt</i>	7.389.682	7.404.006	- 79.019	7.324.987
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	BNP-afdracht	4.309.168	4.786.499	- 192.986	4.593.513
	BTW-afdracht	339.447	323.399	- 2.688	320.711
	Landbouweffingen	253.000	253.000	18.695	271.695
	Invoerrechten	2.488.067	2.041.108	97.960	2.139.068
3.2	<i>Een effectief, efficiënt en cohorent optreden van de Unie ten opzichte van derde landen en regio's, inclusief ontwikkelingslanden</i>	177.177	156.125	0	156.125
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	EOF	177.177	156.125	0	156.125
3.3	<i>Een hechtere Europese waarden-gemeenschap</i>	9.748	10.142	0	10.142
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	Raad van Europa	9.748	10.142	0	10.142
3.4	<i>Versterkte Nederlandse positie in de Unie van 28</i>	3.860	4.112	- 2	4.110
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	Benelux bijdrage	3.860	4.102	8	4.110
Ontvangsten		685.267	573.923	18.290	592.213
3.10	<i>Perceptiekostenvergoedingen</i>	685.267	573.527	18.290	591.817
3.30	<i>Restitutie Raad van Europa</i>	0	396	0	396

E. Toelichting

Geen

Beleidsartikel 4 hoofdstuk V

Beleidsartikel 4 Meer welvaart, eerlijkere verdeling en minder armoede		Stand	Stand 2e	Mutaties	Stand slotwet
Bedragen in EUR 1.000		ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	supplettoire begroting 2013	slotwet 2013	2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		0	0	193	193
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal		2.300	1.000	- 714	286
4.2	Effectief armoedebeleid van ontwikkelingslanden	2.300	1.000	- 714	286

E. Toelichting

Geen

Beleidsartikel 7 hoofdstuk V

Beleidsartikel 7 Welzijn en veiligheid van Nederlanders in het buitenland en regulering van personenverkeer Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	Stand 2e supplettoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		15.964	17.452	- 1.964	15.488
Uitgaven:		Instrument			
Programma-uitgaven totaal		15.964	17.122	- 161	16.961
7.1	Op basis van eigen verantwoordelijkheid consulaire dienstverlening bieden aan Nederlanders in het buitenland	14.809	15.959	- 106	15.853
	Subsidies	EPAFRAS			
		600	600	0	600
		Reclassering			
		600	600	- 1	599
		Nederland			
	Opdrachten	Informatiesystemen			
		7.000	8.950	- 813	8.137
		Inkoop reisdocumenten			
		3.500	3.400	329	3.729
		Diversen			
		3.109	2.409	379	2.788
7.2	Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	1.155	1.163	- 55	1.108
Ontvangsten		41.300	41.300	6.964	48.264
7.10	Consulaire dienstverlening	41.300	41.300	6.964	48.264

E. Toelichting

Verplichtingen

De voortgang van de implementatie van de zogenaamde E-suite, welke het mogelijk maakt om visum- en paspoortaanvragen online in te dienen, heeft enige vertraging opgelopen. Hierdoor was het nog niet mogelijk om nieuwe verplichtingen, voor het vervolgtraject, aan te gaan in 2014.

Ontvangsten

Zoals gemeld in de Decemberbrief is er sprake van hogere consulaire ontvangsten dan verwacht. De consulaire ontvangsten zijn toegenomen door een stijging van het aantal aanvragen, in het bijzonder visumaanvragen.

Beleidsartikel 8 hoofdstuk V

Beleidsartikel 8 Versterkt cultureel profiel en positieve beeldvorming in en buiten Nederland Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	Stand 2e supplettoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		41.362	57.464	- 16.039	41.425
Uitgaven:		Instrument			
Programma-uitgaven totaal		43.439	56.711	- 2.589	54.122
8.1	Grotere buitenlandse bekendheid met de nederlandse cultuur	7.246	5.878	- 60	5.818

Beleidsartikel 8 Versterkt cultureel profiel en positieve beeldvorming in en buiten Nederland		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013	
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)	
	Subsidies	Instituut Neerlandais Gemeenschappelijk cultureel erfgoed	1.407 1.000	1.407 1.000	4 3.407	1.411 4.407
8.2	Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties in Nederland		13.775	29.061	- 1.239	27.822
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	waarvan Internatio- naal Strafhof waarvan Libanon tribunaal	10.000 3.600	24.068 3.688	- 1.070 0	22.998 3.688
8.3	Vergroten van begrip en/of steun voor Nederlandse zienswijze, standpunten en beleid in het buitenland en het versterken van het draagvlak in eigen land voor het buitenlandbeleid		22.418	21.772	- 1.290	20.482
	Bijdragenovereenkomst subsidies Opdrachten	Landenprogramma's Clingendael POBB Bezoeken hoogwaar- digheidsbekleders en CD Voorlichting	7.527 2.520 3.458 1.665 5.340	7.920 2.550 3.332 3.350 3.000	- 647 - 63 - 70 - 236 836	7.273 2.487 3.262 3.114 3.836
Ontvangsten			790	790	- 16	774
8.30	Doorberekening Defensie diversen		790	790	- 16	774

E. Toelichting

Verplichtingen

De lagere realisatie is het gevolg van een verlaging van het verplichtingen budget voor de huur van het Instituut Neerlandais voor de periode 2014-2017. Tevens is de verplichting aan Clingendael is EUR 2,35 mln lager uitgevallen omdat besloten is tot een 3-jarige in plaats van een 4-jarige overeenkomst.

Tot slot heeft een decommitering van EUR 5 mln op de EBRD plaatsgevonden.

Niet-beleidsartikel 9 hoofdstuk V

Artikel 9 Geheim		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		pm	162	- 192	- 30
Uitgaven		pm	162	1	163
Ontvangsten					

E. Toelichting

Geen

Niet-beleidsartikel 10 hoofdstuk V

Artikel 10 Nominaal en onvoorzien Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletore begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen	33.597	3.800	- 42	3.758
Uitgaven:	33.597	3.800	- 42	3.758
Nominaal en onvoorzien	33.597	3.800	- 42	3.758

E. Toelichting

Geen

Niet-beleidsartikel 11 hoofdstuk V

Artikel 11 Algemeen Bedragen in EUR 1.000	Stand ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletore begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen	702.951	701.246	- 13.190	688.056
Uitgaven:	770.219	739.089	- 44.717	694.372
Apparaatsuitgaven	770.219	739.089	- 44.717	694.372
11.1.1 <i>Personeel</i>	<i>457.505</i>	<i>457.505</i>	<i>- 3.297</i>	<i>454.208</i>
Eigen personeel	450.084	450.084	- 4.931	445.153
Inhuur extern	7.421	7.421	1.634	9.055
11.1.2 <i>Materieel</i>	<i>312.714</i>	<i>281.584</i>	<i>- 41.420</i>	<i>240.164</i>
waarvan ICT	32.264	36.664	1.156	37.820
waarvan bijdragen aan SSO's	29.709	33.509	- 1.477	32.032
Ontvangsten	58.626	67.850	47.443	115.293
11.10 Diverse ontvangsten waarvan reservering huisvestingsfonds	58.626	33.850 14.400	10.440	44.290 14.400
11.20 Koersverschillen	0	34.000	37.003	71.003

E. Toelichting

Uitgaven

Om de apparaatsuitgaven toe te lichten wordt onderscheid gemaakt tussen personele- en materiele kosten, op het departement evenals de posten.

De daling in de personele uitgaven is een saldo van lagere personele kosten op de posten, tegenover hogere personele kosten op het departement. Zoals vermeld in de tweede Suppletore Begroting dalen de uitgaven per saldo als gevolg van een afname van het personeelsbestand op de posten, door afslanking en sluiting van posten. De kosten voor

lokaal personeel zijn toegenomen als gevolg van ontslagvergoedingen evenals lokale loonontwikkeling. Netto zijn de personeelskosten op de posten lager dan voorzien. Daarnaast is er, zoals gemeld in de eerste suppletoire wet, sprake geweest van een overheveling naar het Ministerie van Defensie voor de beveiliging van ambassades in hoog-risico landen, uitgevoerd door de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB). In verband met de verhuizing van het Ministerie naar een nieuwe locatie in 2016 vallen de materiele uitgaven lager uit. Tot de verhuizing worden geen uitgaven gedaan aan grootschalig onderhoud. Investerings op de posten zijn vooruitgeschoven vanwege de lopende invulling van de geplande bezuinigingen op het postennet. Tevens zijn de kosten voor planmatig onderhoud en investeringen in huisvesting het buitenland lager dan voorzien, evenals kosten voor huur en beveiliging. Een deel van de uitgaven zal worden doorgeschoven naar 2014 en worden aangemeld als eindejaarsmarge. Daarnaast is een bedrag van EUR 3,6 miljoen overgeheveld naar het artikel nominaal en onvoorzien. Zie hiervoor de toelichting onder dit artikel. Daartegenover staat een toename in de kosten voor ICT, als gevolg van de harmonisering van de Rijksbrede kostensoortdefinitie. De uitgaven voor ICT zijn groter dan geraamd doordat deze nu uitgaven omvat die voorheen niet onder de noemer ICT vielen. Dit betreft een technische verwerking. Zoals vermeld in de eerste suppletoire wet zijn er tevens investeringen gedaan op het gebied van digitalisering van de archieven en het opzetten van een database voor internationale instellingen in Den Haag. Ook zijn er investeringen gedaan voor de uitrol van Het Nieuwe Werken.

Ontvangsten

Artikel 11.1

De stijging is te verklaren door een hogere realisatie op de post compensabele ontvangsten. Dat komt vooral door hogere opbrengsten uit verkochte roerende goederen door de posten evenals de gebruiksvergoeding van de andere departementen.

Artikel 11.2

De stijging in koersverschillen wordt verklaard doordat alle betalingen in buitenlandse valuta om administratieve redenen het gehele jaar worden verwerkt tegen een vaste wisselkoers. Voor de USD was deze vaste koers in 2.013 USD 1,25 per EUR.

Jaarverantwoording baten-lastenagentschap per 31 december 2013

Het Centrum tot Bevordering van de Import (CBI) uit ontwikkelingslanden is sinds 1 januari 1998 een baten-lastenagentschap van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De hoofddoelstelling is het verrichten van diensten die de concurrentiepositie van exporteurs in ontwikkelingslanden op de internationale en met name de Europese markt helpt versterken.

Staat van baten en lasten van de baten-lastenagentschap.

Bedragen x EUR 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013	(2) Realisatie 2013	(3)=(2)-(1) Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013	(4) Realisatie 2012
Baten				
Omzet moederdepartement	29.512	25.520	- 3.992	21.158
Omzet overige departementen	0	0	0	0
Omzet derden	2.685	1424	- 1.261	386
Rentebaten	0	4	4	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0
Totaal baten	32.197	26.948	- 5.249	21.544
Lasten				
Apparaatskosten				
– personele kosten	221	161	- 60	393
<i>Waarvan eigen personeel</i>	166	121	- 45	
<i>Waarvan externe inhuur</i>	55	40	- 15	
– materiële kosten	30.909	26.593	- 4.316	20.195
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	200	397	197	
<i>Waarvan bijdrage aan SSO's</i>	0	0	0	
Afschrijvingskosten				
– immaterieel	0	0	0	0
– materieel	212	232	20	317
Overige lasten				
– dotaties voorzieningen	0	0	0	0
– rentelasten	0	0	0	1
– bijzondere lasten	0	0	0	0
Totaal lasten¹	31.342	26.986	- 4.356	20.906
Saldo van baten en lasten¹	855	- 38	- 893	638

¹ In de oorspronkelijke begroting 2013 zijn abusievelijk de materiële kosten voor ICT (ad. EUR 200.000) dubbel meegenomen. Dit is in de kolom «Oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013» gecorrigeerd in de onderdelen Totale lasten en Saldo van baten en lasten

Toelichting

Omzet moederdepartement

Voor negen modules zijn de prijzen in 2013 verlaagd. Deze verlaging heeft kunnen plaatsvinden doordat in 2011 is begonnen met een nieuwe werkwijze: integrale benadering van programma's. Dit heeft geleid tot kostenefficiëntie. In 2013 zijn, in overleg met de eigenaar en hoofdpdrachtgever van het CBI, de prijzen van negen modules naar beneden bijgesteld. In het geval de oude prijzen zouden zijn gehanteerd, dan zouden de opbrengsten van het CBI EUR 1,3 miljoen hoger zijn dan nu het geval is.

Daarnaast is een kleinere hoeveelheid producten – de modules – volledig uitgevoerd. Productie neemt meer tijd in beslag dan was begroot. Dat zorgt voor een afwijking van EUR 2,7 mln ten opzichte van de begroting.

Omzet derden

Projecten van derden hebben een langere opstartperiode dan verwacht. Met name de doorlooptijd in de samenwerking met de Duitse organisatie GIZ is de zgn. SAARC regio heeft voor een afwijking gezorgd.

Personele kosten

Met de introductie van het huidige kostprijs model worden de toerekenbare personele kosten direct ten laste van de producten geboekt. Het betreft hier enkel de indirecte personele kosten. Als gevolg hiervan is fluctuatie mogelijk binnen deze post.

Door een lagere productie zijn de aan deze productie gerelateerde kosten ook lager. In relatieve zin zijn deze kosten sterker gedaald dan de productie. Dit heeft als oorzaak in grotere inzet op de primaire processen en kleinere inzet op de ondersteunende processen. Dit is mede het resultaat van de in 2011 ingezette integrale benadering van CBI-programma's.

Materiele kosten

Doordat de productie van het aantal modules lager is dan gepland, zijn de materiële kosten ook minder hoog dan gepland. Een aantal modules in uitvoering is via de balanspost onderhanden werken meegenomen naar het jaar 2014.

Saldo van baten en lasten

De eerder genoemde prijsverlaging heeft een negatief effect op het saldo van baten en lasten. Hierdoor is het saldo EUR 1,3 miljoen lager uitgevallen.

Daarnaast zijn door effectief en efficiënt inkoop- en productieproces minder kosten gemaakt ten behoeve van de gerealiseerde modules. Dit heeft geleid tot een afwijking van ongeveer EUR 0,4 mln.

Beleidsartikel 1 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 1 Een sterke internationale concurrentiepositie		Stand ontwerpbe-	Stand 2e	Mutaties	Stand slotwet
Bedragen in EUR 1.000		groting incl.	supplettoire	slotwet 2013	2013
		ISB 2013	begroting		
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		75.116	81.316	48.426	129.742
Uitgaven:					
Instrument					
Programma-uitgaven totaal		89.197	96.942	- 10.049	86.893
1.1	<i>Een sterke internationale concurrentiepositie</i>	89.197	96.942	- 10.049	86.893
	<i>Subsidies</i>				
	<i>waarvan</i>				
	Prepare2start/Starters International Business (SIB)	6.147	7.336	301	7.637
	<i>waarvan overig</i>				
	Programmatische Aanpak	4.589	4.589	8.059	12.648
	<i>waarvan 2g@there</i>	6.462	6.462	460	6.922
	<i>waarvan Transitiefaciliteit (TF), demonstratieprojecten, haalbaarheidsstudies en kennisverwerving</i>	10.000	10.372	- 5.572	4.800
	<i>waarvan Partners for International Business (PiB)</i>	5.350	5.350	- 3.673	1.677
	<i>waarvan Package4growth (ODA)</i>	2.147	2.147	- 1.643	504

Beleidsartikel 1 Een sterke internationale concurrentiepositie		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
<i>Leningen</i>	waarvan Finance for International Business (FiB)	7.500	2.700	- 675	2.025
<i>Garanties</i>	waarvan Faciliteit Opkomende Markten (FOM)		11.949	0	11.949
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	waarvan Agentschap NL	33.106	31.899	- 4.910	26.989
<i>Bijdragen aan internationale organisa-ties</i>	waarvan WTO, OESO	4.870	5.670	5	5.675
Ontvangsten		14.315	7.215	- 5.382	1.833
1.10	Een sterke internationale concurrentie-positie				
	gemengde kredieten	681	681	1.123	1.804
	Ontvangsten uit reserve	12.500	5.400	- 5.400	
	Diverse ontvangsten	1.134	1.134	- 1.105	29

E. Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingenmutatie vloeit voort uit een technische overheveling van reeds door het Ministerie van Economische Zaken aangegane verplichtingen naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze openstaande verplichtingen zijn overgenomen als gevolg van de overplaatsing van het Directoraat Generaal Buitenlands Economische Betrekkingen.

Ontvangsten

Door de lagere uitgaven voor met name de instrumenten *Package4Growth* non-ODA en *Finance for International Business*, is het in 2013 niet nodig geweest een onttrekking aan de begrotingsreserve te doen. Als gevolg hiervan is de ontvangstenraming bij tweede Suppletoire Begroting met EUR 7,1 mln naar beneden bijgesteld en bij slotwet met EUR 5,4 mln. Deze middelen blijven in de begrotingsreserve beschikbaar voor het instrument *Finance for International Business*.

Beleidsartikel 2 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 2 Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van mensenrechten		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		5.335	132	1	133
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		5.335	132	0	132
2.1	<i>Een goed functionerende internationale rechtsorde</i>	294	132	0	132
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	294	132	0	132

Beleidsartikel 2 Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van mensenrechten Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	Stand 2e supplettoire begrotting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
2.2	<i>Bescherming van de rechten van de mens</i>	5.041	0	0	0
	Bijdragen (inter)nationale organisaties ILO	5.041	0	0	0

E. Toelichting

Geen

Beleidsartikel 3 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 3 Grotere veiligheid en stabiliteit, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- grotting incl. ISB 2013	Stand 2e supplettoire begrotting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		438.000	432.450	127.210	559.660
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal		516.006	516.370	11.009	527.379
3.1	<i>Veiligheid, goed bestuur en rechtsorde in prioritaire gebieden</i>	303.939	285.053	8.434	293.487
	Bijdragenovereenkomst				
	waarvan landenpro- gramma's veiligheid en rechtsorde	217.843	199.677	9.441	209.118
	waarvan landenpro- gramma's goed bestuur	38.296	23.974	4.140	28.114
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	UNICEF	30.000	35.800	5.829	41.629
	waarvan IDEA/IDLO	7.500	7.500	- 3.129	4.371
	Programma politieke partijen	5.150	4.236	119	4.355
	Gemeente-initiatieven	5.150	4.000	1.900	5.900
3.2	<i>Effectieve humanitaire hulp</i>	212.067	231.317	2.575	233.892
	Subsidies/Bijdrage (inter)nationale organisaties				
	waarvan noodhulp- programma's	85.067	99.317	2.575	101.892
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	waarvan CERF/ UNOCHA	45.000	45.000	0	45.000
	waarvan UNHCR	33.000	38.000	0	38.000
	waarvan Wereldvoed- selprogramma	36.000	36.000	0	36.000
	waarvan UNRWA	13.000	13.000	0	13.000

E. Toelichting

Verplichtingen

De stijging van het verplichtingenbudget op dit artikel bestaat uit een saldo. Het overgrote deel van de stijging wordt veroorzaakt door noodhulp, doordat nieuwe verplichtingen zijn aangegaan ten aanzien van CERF (*Central Emergency Response Fund*) en nieuwe meerjarige verplichtingen ten aanzien van ICRC (*International Committee of the Red Cross*). Daarnaast zijn de verplichtingen ten aanzien van UNHCR naar boven bijgesteld. Daarnaast is sprake van een aantal verlagingen, met

name op het decentrale wederopbouwbudget doordat in eerdere jaren aangegane verplichtingen zijn verlaagd ten aanzien van (Zuid-)Sudan. Ook ten aanzien van Goed bestuur decentraal zijn de in eerdere jaren aangegane verplichtingen verlaagd, vanwege de versnelde afbouw van Goed bestuur vanaf 2014. Tot slot zijn de verplichtingen verlaagd ten aanzien van het Midden Amerika Programma.

Beleidsartikel 4 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 4 Meer welvaart, eerlijkere verdeling en minder armoede		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		749.287	1.075.670	- 759.565	316.105
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		921.679	882.249	46.553	928.802
4.1	<i>Voedselzekerheid</i>	303.105	337.105	3.185	340.290
	Bijdragenovereenkomst		waarvan Landenpro-gramma's		
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	113.992	133.642	- 413	133.229
			waarvan IFDC/CGIAR/IFPRI	- 4.077	38.523
		46.390	46.390	- 4.924	41.466
		0	0	24.000	24.000
			waarvan PPP (IDH en Agentschap NL)	- 5.894	35.106
	Subsidie	44.048	41.000	- 2.400	15.000
		15.000	17.400	- 3.086	15.100
		12.310	18.186	6.437	6.437
		0	0		
4.2	<i>Effectief armoedebeleid van ontwikke- lingslanden</i>	256.936	254.976	53.900	308.876
	Bijdragenovereenkomst		waarvan landenpro-gramma's (incl. macrosteun)	4.024	39.245
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	55.500	57.500	0	57.500
		34.000	34.000	0	34.000
			waarvan UNICEF		
			waarvan multilaterale banken en fondsen	4.939	171.140
	Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen in BNP en/of toerekeningen	- 82.017	- 54.943	54.943	0
4.3	<i>Private sector ontwikkeling</i>	354.678	283.065	- 14.754	268.311
	Bijdragenovereenkomst	58.366	23.390	- 4.847	18.543
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	16.649	32.640	2.133	34.773
			Financiële sector ontwikkeling via WB/FMO/AfDB	419	15.608
		11.514	15.189	- 5.680	0
		7.743	5.680	15.059	19.009
	Subsidie	24.450	3.950		
			waarvan MOL fonds via FMO	- 2.920	33.880
		26.484	36.800	5.867	15.622
		12.540	9.755	- 3.473	25.927
	Bijdragen aan agentschappen	66.200	29.400		
			waarvan ORIO		
			waarvan bedrijfsle-veninstrumentarium	5.219	73.307
		79.043	68.088	- 3.058	31.642
		25.026	34.700		
4.4	<i>Effectieve Nederlandse handels- en investeringsbevordering</i>	6.960	7.103	4.222	11.325
	Bijdragen aan agentschappen	6.960	7.103	4.222	11.325
			NBSO		

Beleidsartikel 4 Meer welvaart, eerlijkere verdeling en minder armoede		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Ontvangsten		57.363	88.539	- 9.920	78.619
4.20	Ontvangsten en restituties met betrekking tot leningen	57.363	57.363	1.885	59.248
4.21	Diverse ontvangsten OS	0	31.176	- 11.805	19.371

E. Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen binnen het artikel zijn lager uitgevallen ten opzichte van de raming. Hier liggen een aantal redenen aan ten grondslag. Binnen het landenprogramma zijn de verplichtingen lager uitgevallen dan begroot als gevolg van decommittingen, vertragingen en een verminderde behoefte aan verplichtingenruimte. Daarnaast heeft binnen het voedselzekerheidsprogramma een decommitting plaatsgevonden op FMO MASSIF+. Door een vrijval van middelen is de verplichting op ORET neerwaarts bijgesteld. Het verplichtingenniveau van het ORIO programma is eveneens neerwaarts bijgesteld doordat de 2^e call for proposals geen doorgang heeft gevonden. Binnen het thema infrastructuur heeft Nederland afgezien van het aangaan van een omvangrijke verplichting voor de Private Infrastructure Development Group, omdat hier onvoldoende meerwaarde in zat voor Nederlandse deelname. Voor het CBI heeft een technische bijstelling plaatsgevonden, waardoor het niveau van de verplichtingen neerwaarts is bijgesteld. Tot slot is het door Nederland te ondertekenen Instrument of Commitment voor de dertiende middelenaanvulling voor de African Development Bank niet in 2013 ontvangen, waardoor de verplichting niet meer in 2013 is aangegaan.

Uitgaven

Artikel 4.2

De mutatie is met name het gevolg van het parkeer karakter van dit artikel en is technisch van aard. Wijzigingen in het totale ODA-budget (BNP-cijfers) evenals aanpassingen in de toerekeningen (o.a. EKI en de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen) worden op dit artikel opgevangen. In 2013 was dit een neerwaartse BNP-bijstelling, die in de realisatie wegvalt. Als gevolg valt de realisatie op het artikel hoger uit.

Artikel 4.4

De overschrijding van de uitgaven wordt veroorzaakt door een voorschot voor de Nederlands Business Support Offices (NBSO's) voor 2014, dat reeds in 2013 is verstrekt aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Ontvangsten

De diverse ontvangsten OS zijn lager uitgevallen dan het bedrag dat voor deze stelpost geraamd was.

Beleidsartikel 5 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 5 Toegenomen menselijke ontplooiing en sociale ontwikkeling Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletioire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		343.241	360.819	- 176.065	184.754
Uitgaven:					
	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		1.100.152	1.077.535	37.966	1.115.501
5.1	Goed onderwijs, goed opgeleide bevolking en capaciteit voor onderzoek en innovatie voornamelijk ten behoeve van de beleidsprioriteiten	198.600	181.373	30.612	211.985
	Bijdragenovereenkomst	waarvan landenpro- gramma's onderwijs			
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	waarvan Beroepson- derwijs			
		69.804	67.787	165	67.952
		waarvan GPE			
		10.000	4.700	- 4.700	0
		waarvan KIT			
		30.000	30.000	0	30.000
	Opdrachten	waarvan NUFFIC			
	Subsidies	waarvan diversen			
		18.596	18.596	23.997	42.593
		60.000	55.000	- 1.537	53.463
		28.796	23.386	- 11.846	11.540
5.2	Versterking van het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden	456.125	453.190	- 1.120	452.070
	Subsidies	waarvan MFS			
		382.000	388.800	- 9.518	379.282
		waarvan SNV			
		60.000	50.000	10.000	60.000
		waarvan VMP			
		13.000	13.000	- 281	12.719
5.3	Gelijke rechten en kansen voor vrouwen	52.470	52.926	- 1.232	51.694
	Bijdragenovereenkomst	waarvan landenpro- gramma's			
		8.027	8.483	- 1.249	7.234
		waarvan UNWOMEN			
		6.000	7.700	0	7.700
	Subsidies	waarvan FLOW			
		38.443	36.743	17	36.760
5.4	Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten voor iedereen en een halt aan de verspreiding van hiv/aids	392.957	390.046	9.706	399.752
	Bijdragenovereenkomst	waarvan landenprogramma's HIV/AIDS			
		13.740	11.985	- 1.377	10.608
		waarvan landenpro- gramma's SRGR			
		43.037	57.248	1.811	59.059
		waarvan landenpro- gramma's gezondheid algemeen			
		38.079	22.854	76	22.930
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	waarvan UNAIDS			
		20.000	20.000	0	20.000
		waarvan GFATM			
		67.000	67.350	0	67.350
		waarvan UNFPA			
		81.000	73.000	0	73.000
		waarvan PSI, IPPF, IPAS			
		7.500	7.715	- 215	7.500
		GAVI			
		30.000	25.000	0	25.000
		HIF			
		15.000	10.500	598	11.098
		WHO			
		19.104	20.605	- 40	20.565
	Subsidies	waarvan SRGR fonds			
		30.000	35.000	6.829	41.829
		Key populationfunds			
		17.500	17.500	-3.358	14.142

E. Toelichting

Verplichtingen

De daling van het verplichtingenbudget bestaat uit een saldo. Het grotendeel van de daling (EUR 165 mln) wordt veroorzaakt doordat de nieuwe verplichting voor het *Global Fund to fight Aids, Tuberculosis and Malaria* (GFATM) in plaats van 2013 in 2014 wordt aangegaan.

Uitgaven

Artikel 5.1

Zoals in de Decemberbrief van 18 december 2013 is aangegeven is er een eenmalige bijdrage van EUR 28 mln ter beschikking gesteld aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in het kader van de beëindiging van de subsidie en de transitie naar een zelfstandig voort te zetten organisatie. De bijdrage bestaat uit EUR 17 mln om de transitiekosten van de kennisafdelingen en frictiekosten te dekken, het resterende bedrag van EUR 11 mln is bestemd voor het Tropenmuseum dat in de nabije toekomst deel zal uitmaken van een nieuw op te richten «Museum voor Wereldculturen». Dit leidt zowel op kas- als verplichtingenniveau tot een overschrijding van netto EUR 24 mln. Bij het beroepsonderwijs was een lagere liquiditeitsbehoefte dan voorzien. Daarnaast valt als gevolg van een lagere liquiditeitsbehoefte bij diverse programma's de totale overschrijding op het sub-artikel op kasniveau nog EUR 11,8 mln lager uit.

Artikel 5.4

Er heeft een overschrijding plaatsgevonden van EUR 6,8 miljoen als gevolg van een hogere liquiditeitsbehoefte binnen het SRGR fonds en was er sprake van een lagere liquiditeitsbehoefte van EUR 3,4 mln bij het *Key Population Fund*.

Beleidsartikel 6 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 6 Duurzaam water- en milieubeheer		Stand	Stand 2e	Mutaties	Stand slotwet
Bedragen in EUR 1.000		ontwerpbe-	supplettoire	slotwet 2013	2013
		groting incl.	begroting		
		ISB 2013	2013		
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		533.944	441.116	- 90.261	350.855
Uitgaven:					
Programma-uitgaven totaal		397.960	332.484	- 6.671	325.813
6.1	Duurzaam milieugebruik wereldwijd	206.983	167.640	155	167.795
	Bijdragenovereenkomst				
	waarvan landenpro-				
	gramma's milieube-	18.631	18.631	- 6.921	11.710
	leid				
	waarvan landenpro-				
	gramma's klimaat en	27.274	21.792	3.868	25.660
	energie				
	waarvan PREP	19.210	19.210	5.990	25.200
	Bijdragen (inter)nationale organisaties				
	waarvan UNDP, WB,	14.291	14.291	- 13.671	620
	ITTO, BMZ				
	waarvan UNEP	7.140	7.140	2	7.142
	waarvan GEF/				
	Montreal	19.426	21.479	98	21.577
	waarvan BGP, Both				
	Ends	4.510	4.510	- 3.272	1.238

Beleidsartikel 6 Duurzaam water- en milieubeheer		Stand	Stand 2e	Mutaties	Stand slotwet
Bedragen in EUR 1.000		ontwerpbe-	supplettoire	slotwet 2013	2013
		groting incl.	begroting		
		ISB 2013	2013		
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
	waarvan Commissie MER, WWF, WRI, PBL, Tropenbos, IUCN, Peace Parks	35.475	20.091	- 11.701	8.390
	waarvan WB, IFAD, UNDP, GTZ	24.681	11.681	16.835	28.516
	waarvan LDCF	20.000	20.000	0	20.000
	waarvan diversen	770	0	0	0
Subsidies	waarvan HIVOS	8.665	8.665	520	9.185
	waarvan FMO	6.910	0	0	0
6.2	Efficient en duurzaam watergebruik, veiliger delta's en stroomgebieden en verbeterde toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen in ontwikkelingslanden/partnerlanden	190.977	164 844	- 6.826	158.018
	Bijdragenovereenkomst				
	waarvan landenprogramma's waterbeheer	80.650	59.199	- 14.070	45.129
	waarvan NGO's	2.491	2.491	- 2.491	0
	waarvan landenprogramma's drinkwater en sanitatie	45.751	44.069	1.511	45.580
Subsidie	waarvan PLAN NL, Transparency Int, Stichting Waste, RED Cross, IRC	5.320	5.320	- 917	4.403
	A4A, Wetterskip Fr, AKVO, WAG Univ., Fonds Duurzaam Water	0	0	6.917	6.917
Bijdragen (inter)nationale organisaties	waarvan UNESCO-IHE, WB	20.861	20.861	- 1.317	19.544
	waarvan PPP's	7.784	7.784	- 4.627	3.157
	waarvan AfDB, UNOPS, UN HABITAT, UNDESA, UNICEF, WB	18.240	15.240	13.249	28.489
	A4A, Wetterskip Fr, AKVO, WAG Univ.	9.880	9.880	- 9.880	0

E. Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor duurzaam water- en milieubeheer is gedaald. Enerzijds wordt de daling veroorzaakt door technische bijstellingen. Daarnaast zijn er minder verplichtingen aangegaan dan voorzien. Voor het waterprogramma geldt dat o.a. voor Bangladesh, Palestijnse Autoriteit en Jemen. In Bangladesh is vertraging opgelopen in het goedkeuringsproces van activiteit Bangladesh Deltaplan, waardoor contractering van consultants uitgesteld moet worden tot 2014. Met betrekking tot het waterprogramma in de Palestijnse Autoriteit wordt de contractering van het *Bethlehem Water Loss Programma* in 2014 gedaan. Vanwege de complexe situatie in Jemen zijn geen nieuwe verplichtingen ten aanzien van het waterprogramma aangegaan. Omdat in Rwanda geen nieuwe milieufactiviteiten zijn opgebouwd is het geraamde verplichtingenbudget niet verder ingezet. Onder technische bijstelling valt ook de verschuiving van verplichtingenbudget internationaal milieubeleid naar

biodiversiteit en bossen, beide budgetten vallen na de conversie onder klimaat centraal.

Beleidsartikel 7 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 7 Regulering van het personenverkeer		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		9.000	9.000	- 5.001	3.999
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		9.000	9.000	- 954	8.046
7.1	<i>Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren</i>	9.000	9.000	- 954	8.046
	Subsidies	3.150	3.150	1.069	4.219
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	2.810	2.810	- 483	2.327
	Bijdragen ZBO	2.500	2.500	- 1.000	1.500

E. Toelichting

Verplichtingen

Door een beleidsintensivering die voortvloeide uit het regeerakkoord kabinet Rutte-Verhagen op de onderwerpen terugkeer en (versterking van de) bescherming van vluchtelingen in de regio van herkomst werden in 2012 hogere verplichtingen aangegaan dan aanvankelijk voorzien. Het kasbudget is echter gelijk gebleven waardoor er in 2013 minder ruimte was om nieuwe verplichtingen aan te gaan.

Beleidsartikel 8 hoofdstuk XVII

Beleidsartikel 8 Versterkt cultureel profiel en positieve beeldvorming in en buiten Nederland		Stand ontwerpbe-groting incl. ISB 2013	Stand 2e suppletoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
Bedragen in EUR 1.000		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Verplichtingen		9.703	5.859	- 2.664	3.195
Uitgaven:	Instrument				
Programma-uitgaven totaal		28.543	26.615	- 1.617	24.998
8.1	Grotere buitenlandse bekendheid met de nederlandse cultuur	12.943	10.770	- 193	10.577
	Bijdragenovereenkomst	2.079	2.069	463	2.532
	Bijdragen (inter)nationale organisaties	4.555	2.059	- 115	1.944
	Subsidies	2.559	2.892	- 541	2.351
		3.750	3.750	0	3.750
8.2	Vergroten van begrip en/of steun voor Nederlandse zienswijze, standpunten en beleid in het buitenland en het versterken van het draagvlak in eigen land voor het buitenlandbeleid	15.600	15.845	- 1.424	14.421

Beleidsartikel 8 Versterkt cultureel profiel en positieve beeldvorming in en buiten Nederland Bedragen in EUR 1.000		Stand ontwerpbe- groting incl. ISB 2013	Stand 2e supplettoire begroting 2013	Mutaties slotwet 2013	Stand slotwet 2013
		(1)	(2)	(3)	(4)=(2+3)
Bijdragenovereenkomst	waarvan landenpro- gramma's	210	455	- 455	0
Subsidies	NCDO	10.580	10.580	- 435	10.145
Opdrachten	waarvan diversen	4.810	4.810	- 534	4.276

E. Toelichting

Verplichtingen

De lagere realisatie is te verklaren doordat op artikel 8.1 een aantal (voorgenomen) activiteiten uiteindelijk toch niet tot een verplichting zijn gekomen. Daarnaast is op artikel 8.2 de beheersovereenkomst met PWC naar beneden bijgesteld omdat het subsidieloket SBOS voor nieuwe aanvragen is gesloten.